

roegere stu-
eggen: waar
ter wat an-
ypen en hun
en zelfs zal
ype bij uit-
et meer zoo

had en dan
ekschoolver-
of hoogstens
in alle vak-
werd eenigs-
ter een zeer

e studenten-
rd. Beschei-
kan worden.
lle officieele
ubsidie, wel

vaar vooral
. Ik had in
goede ken-
jongen, jul-
e e le weten-

voor mallig-
onderwijzers

uist wij, die
noodig had-

schoolvossig.
igende ver-
s te minsch-

ij vriendelijk
hoolmeesters

woordige we-
age nog niet

tig mijn jon-
Romeinen 3
dig, ook niet
daar is nie-
weken; te za-
niemand, die

2 Tim. 3. 15:
ften geweten
eid, door het

ons leven in
l. in altijd dicht
enis der ware

g vertel, denk
s over de pae-
sterkere mate
s, zoo zei hij,
andig mensch
rijzers moeten
die niet eens
moest maken,
en, een truffel

gewerkt.
an pas kwam,
and en gevaar
het venster en
open, al naar

k bij de lezing
Veritate" mijn

gemeenlijk vol-

en in den stu-
leest, men niet
stouthed van

wel, een argu-

iding, het stu-

waren boven de

t. die volgens dr

n, nu zóó vast

zonder gevaar

erteren?

a October heeft

wordt alle na-

den Christus

en gezegd: dat er van de jeugdconferentie van Oslo
een levend Christusgetuigenis uitging tot de wereld.
Ik geloof, dat wij daarbij veeleer te denken hadden
aan de waarschuwing van onzen Heiland omtrent de
velen, die zullen zeggen: ziet de Christus is hier of
daar — en zullen velen verleiden.

In het Augustus-September nummer vond ik een
artikel over: de actualiteit van den zondeval. Niet
dan heidensche dwaasheid. Met een herinnering aan
het Bijbelverhaal, met, zoo werd gezegd, „zijn strak-
ke lijnen en schoone symboliek“.

Gelukkig vond ik in een volgend nummer koste-
lijke tegenspraak. Trouwens er stonden in de twee
nummers heel goede bijdragen, maar men zag aan-
stonds, dat deze kwamen van jonge lieden, die de
belijdenis kennen en getrouwd voor heel hun leven wil-
len bewaren.

Ik vervolg met de verwijzing naar een artikel over
„den eersten mensch“, waarin heel geleerd wordt ge-
sproken over palaeozoölogie en embryologie. Ik heb
daar geen verstand van.

Maar als deze schijver met deze wetenschappen
evengoed op de hoogte is als met den Bijbel, dan zal
hij nogal eens op een tentamen moeten verongelukken.

Hij heeft de wonderlijke ontdekking gedaan, dat het
Oude Testament verhaalt van het Israelietische volk,
v a n a f h e t b e g i n — ik spatier —. Dus, zoo
wordt gezegd, zou deze eerste mensch eigenlijk de
stamvader zijn van het Israelietische volk en niet van
deze wereld.

Is dat, zoo wordt gevraagd, juist? Waar stammen
dan Pygmeeën, Inca's, Mongolen en Indianen van af?
Wij weten het niet, enz.

Wat hadden die Joden het toch mis, toen zij tot
den Heere Jezus zeiden: wij hebben Abraham tot een
vader.

Want Adam was de eerste Jood.

Dit is toch waarlijk niet onschuldig. Het doet mij
denken aan dien kennis-student, van wien ik reeds
sprak, die op een goeden dag wanhopig op mijn ka-
mer kwam en riep: wat een strop. Zes maanden. Die
prof deed niet dan strikvragen. Hij vroeg: waarvoor
heeft Ezau zijn eerstgeboorterecht verkocht? Ik dacht
zoo: die lieden waren veehandelaars en zei: voor twee
koefen professor. En deze zei: uitnemend mijnheer,
zes maanden.....

Maar de arme jongen voegde er haast huiltend bij:
och, waarom hebben mijn ouders mij niet naar een
school met den Bijbel gezonden?

En hij was zoo klaar in de critiek van Wildeboer
en consorten.

Dat alles is buitengemeen pijnlijk. Arme jongens
met hun palaeozoölogie en embryologie, en gepakt
door de verleiding der evolutieleer.

Zulke jongelieden mogen dan mondig zijn in hun
verband en klaar om mee een commissie voor dit ver-
band op te stellen, als dr Popma verhaalt, maar ik
ben zoo vrij om te vragen: wat moet er van terecht
komen?

Ik kom zoo tot het artikel van dr Popma: Gebruik
en misbruik van kerkelijke belijdenis.

Ik heb dat artikel van een man, wiens geschriften
ik menigmaal met vreugde las, thans met de grootst
mogelijke verbazing gelezen.

Hij snijdt het menschelek leven — al dan niet naar
de Wijsbegeerte der wetende — in zeer vele stukjes,
verbanden, kringen, elk met een eigen souveriniteit,
elk bevoegd een eigen voor dat verband geldige be-
lijdenis op te stellen als grondslag voor het leven van
dat verband.

Maar al deze confessies hebben met de kerkelijke
belijdenis — immers ook weer zoo'n apart verband
naast al die andere verbanden —, niets te maken. Het
moge waar zijn, dat wij openlijk voor Gods aangezicht
in die kerk die belijdenis voor gansch ons leven be-
zwoeren hebben en beloofd, dat wij ons aan haar, d.w.z.
aan het volle Woord Gods, zouden onderwerpen, om,
als wij ons mochten te ontaffen, de vermaning en tucht
der kerk, de uitoefening van haar sleutelmacht blij-
moedig en trouw te zullen aanvaarden, zoo gauw wij de
kerk hebben verlaten en in andere verbanden zijn op-
getreden, hebben wij daarmee niets meer van doen.
Elk wezenlijk verband komt automatisch, zelfs tegen
den wil der leden, tot zijn eigen confessioneele uit-
drukking.

Zoo kan ook een studentenorganisatie geen kerke-
lijke confessie voor haar verband aanvaarden. Wie dit
doet misbruikt de kerkelijke belijdenis, ja doet een
aanslag op de kerk. De kerk heeft een boodschap, o,
zeker, maar een kerkelijke. Zij heeft invloed, maar
nimmer buiten haar verband, nooit direct, wel indi-
rect. Zij blijft alleen een zegen voor het leven als zij
zorgt niet in aanmatigende bemoeizucht te vervallen
— d.w.z. nimmer haar door God opgedragen taak te
vervullen — en zelfs niet vergeet, dat elk tijdperk zich
opnieuw bewust wordt van haar karakter.

Wat moet die kerk dus voorzichtig zijn. Het wordt
haast een eierdans. Zij moet ontzien verbanden en
tijdperken. Zij, aan wie God de verkondiging van
Zijn Woord gaf.

Dr Popma heeft deze monstrieusiteiten met een
voorbeeld willen toelichten.

De onderwijzer, dus zegt hij, die zijn eigen kind in
zijn klas heeft, oefent in schoolverband geen vader-
lijk gezag over dat kind uit. Hij is onbevoegd in
schoolverband gezinstucht recht over zijn kind te la-
ten gelden.

Hieruit volgt natuurlijk, dat, als hij zulks wel waag-
de, het kind zou moeten protesteeren.

Dit herinnert mij levendig aan het verhaal uit een
garnizoensplaats, waar de chef, een kolonel, ook een
zijn zoon als soldaat onder zijn bevelen had.

Zijn jongen komt op een goeden morgen het bureau
van den kolonel binnen en zegt: vader, ik wou vader
eens vragen.

Aanstonds bulderde de kolonel: vader? Wat va-
der? Ik ken hier geen vader. Hier is alleen de kolo-
nel. Af!

De jongen verdwijnt.

Maar de vader ziet des avond zijn zoon wandelen,
zeer dierbaar, met een meisje, dat hem — den kolo-
nel — niet bevalt.

Hij roept den volgende morgen zijn zoon op zijn
bureau en zegt: mijn jongen, ik zag je gisteravond
wandelen met een meisje, dat ik niet ken. Je vader —

Dan brult de zoon: vader? Wat vader? Ik ken hier
geen vader. Hier is alleen de kolonel. Af! En hij ver-
dwijnt.

Dit verhaal is minstens even erg als de gansche
bijdrage van dr Popma. En — want ik moet voor
ditmaal eindigen en kom er graag nog in een volgen-
den brief op terug — ik vraag mij af, of, waar er af
en toe ook in studentenkringen van zoo iets als de
„kolder“ gesproken wordt: was hier de kolder bij
dezen geleerden reunist in volen zin terug?

Met hartelijke groeten en helibede, uw toegenegen
MARNIX.

In de „Gehoorzaal“.

De lezers van „Ons Kerkblad“, het orgaan van de
kerken in de provincie Utrecht, werden de laatste
weken getraakteerd op een levendig, geestig en fijn
typeerend verslag van den Schooldag, gecomponeerd
door ds Schilder. Wat heeft die man een „lekker pen-
netje“ zouden journalisten zeggen! Trouwens nog
veel meer dan dat!

Als we plaatsruimte hadden, drukten we het gansch
en al af in „De Reformatie“. Helaas, dat heeft niet
zoo mogen zijn!

Maar we nemen toch iets over. Vooral ook ter com-
pleteering van wat ons blad zelf reeds over den
„Schooldag“ gaf. Vele lezers hebben al gevraagd:
Waarom was er in „De Reformatie“ geen verslag van
wat in de geïmproviseerde samenkomst in de Gehoor-
zaal werd gezien en gehoord? Het antwoord op die
vraag is — het wordt langzamerhand monotoon —:
p l a a t s — e n t i j d g e b r e k. Maar nu ds Schild-
er een zoo fijne impressie van die vergadering gaf,
willen we die onze lezers niet onthouden.

Ds Schilder vertelt, dat hij met het convooi Utrech-
tenaren, omdat Kerk en Tent bij hun entree in Kam-
pen al overvol waren, naar de Gehoorzaal werd ge-
drongen. Hij heeft daar gestaan net als 's middags in
de Kerk, en dan zoo, dat hij den ganschen dag geen
enkele notitie maken en 's middags zelfs geen arm
kon bewegen. Daarom kiest hij maar wat uit dat hem
bijgebleven is. En dan komt dit, en het komt zóó!

„Volgens den Voorzitter, ds H. Knoop, was deze sa-
menkomst — als ik het goed verstond — door ds van
Dijk in een andere samenkomst met taptemek verge-
leken. Indien dat waar is, pleit het wel bijzonder voor
die andere vergaderingen, want zou ook maar één Ge-
hoorzaalbezoeker de room van deze Schoolmelk hebben
gemist? Ik sprak zelfs iemand, die 's morgens 8 uur ook
al de officiële samenkomst had bezocht en na afloop
van den dag zei, dat die haastig georganiseerde ver-
gadering in de Gehoorzaal het mooiste was geweest.....
Nu, het was mooi.“

En waarom eigenlijk? — Ik zwijg nu maar verder
van de menigte, van het volgepakte podium en de afge-
laden gaanderijen en concentreer mij op wat gesproken
werd. En dan zou ik het liefst mijn indrukken zoo willen
samenvatten: het mooiste was, dat wij weer heel ge-
wone, d.w.z. schriftuurlijke, verbondsmatige dingen hoor-
den zeggen. Het begon met het openingswoord van ds
Knoop, dat hij aanving met een ondubbelzinnige waar-
schuwning tegen een verafgoding van het groote getal.
In hetzelfde oogenblik had ik weer voor mij die ont-
roerende vergadering in De Haag, 11 Aug. 1944, die
ons bijblijft als zoo ongeveer de inzet van de vrijmaking
in den lande. Toen werd de samenkomst geopend en
geleid door denzelfden voorzitter als nu, en toen begon
hij met een analyse van de deformatie en het stellen
van een oppervlakkige diagnose, die werd toegespitst
op de kwaal, beter de zonde, van het „gearriveerd-zijn“
van het gereformeerde leven. Hetzelfde thema nam de
voorzitter nu weer op, onderkendend ons zwakke vleesch
en de machtige verleiding om nu als vrijgemaakte en
weergekeerde kerken op onze beurt wéér te gaan denken
dat wij „aangekomen“, „gearriveerd“ zijn op een plan
en peil waar het goed leven is en wij toch min of meer
op onze lauweren kunnen gaan rusten (ik gebruik voor
de weergave mijn eigen woorden). De spreker verviel
daarbij echter weer niet in de eenzijdigheid om het ge-
tal van geen betekenis te achten — dat ware grove on-
dankbaarheid — maar hij zette alles in één woord op de
juiste plaats, toen hij ons voorhield, dat het niet gaat
om „ons getal“, maar om „Gods getal“. Inderdaad,
en daarmee waren wij allen en was heel de vergadering

op de rechte plaats gezet en was er de ruimte geschapen
waarbinnen de dankbaarheid van een ontroerd volk
alleen maar wezenlijk opbloeden kan. Als het van een
getal afhing, dan waren wij immers ellendige schepse-
len — hoe had het dan gemoeten in de eerste vrij-
makingsdagen, toen niemand wist wat „getal“ er komen
zou, maar ieder wist dat voor God het getal vast stond
en dat het daarom altijd goed zou zijn, indien maar de
weg der gehoorzaamheid bewandeld werd. En op die
basis konden we ook nu nog en weer samen zijn en tege-
lijk den strijd blijven aanbinden tegen het gevaar, dat
op zulk een dag groot kan zijn om het accent te ver-
leggen van de volkstelling-naar-den-Geest te vervallen
(het kan in één oogenblik in een volkstelling-van-het-
vleesch die Gods straf wederom zou wakker roepen en
den wederkomenden Christus tegenstaan. Het was goed
daarom, dat de aandacht ook oogenblikkelijk werd ge-
richt op de zaak, waarom het dezen dag ging: het
Woord Gods, tot welks bediening de Kamper opleiding
bekwamen wil. ds Knoop nam zijn uitgangspunt in
Openbaringen 10, waar Johannes te eten krijgt het
„boekje“ van den verlossingsweg, klein weliswaar (een
boekje), maar toch een complete eenheid, geen losse
bladwijzen, maar een boekje. Dit gegeven, met de an-
dere tekstmomenten: de zoetheit in den mond, „doch
bitterheid in den buik, de oproep tot permanente profetie
(„wederom“, vs 11) en in dit alles de inschakeling van
de kerk en haar ambtelijken dienst in het werk van
Christus dat Hij uit den hemel volvoert — mochten den
schoonen dienst verrichten ons te dwingen de betekenis
te zien van de opleiding tot een Woorddienst die de
consequenties aanvaardt van het mandaat aan Johannes
om duurzaam het Woord te bedienen voor vele volken
en natien en talen en koningen.

Het lag dan ook geheel in de lijn van het openings-
woord toen Prof. Veenhof (in copie voor Utrecht moet
ik eigenlijk zeggen ds Veenhof) een ons en hem ge-
liefd onderwerp behandelde: de Kerk. De eendracht der
beide sprekers bleek verbazingwekkend — ds Knoop
had eerst gezegd, dat hij zich nauw aansloot aan Prof.
Veenhof (al had die dan toen nog niets gezegd), en nu
accentueerde Prof. Veenhof dat hij zich geheel aansloot
bij ds Knoop! Deze overeenkomst constateerde ik met
name in de eenvoudige Schriftgebonden wijze van be-
handeling, die was bleek van alle constructiezuucht.
Spreker nam als uitgangspunt immers, dat wij nooit
over de kerk kunnen spreken naar wat wij er van zien,
maar naar wat Jezus Christus ons ervan vertelt. Daar-
mee is elke kerkconstructie afgesneden, en zijn we in-
eens uitgeheven boven het plan waarop men elkaar dood
slaait met kerk-„begrippen“, kerk-„beschouwingen“, etc.
(achteraf bleek dat ds v. d. Born in zijn rede in de
andere vergaderingen hierop niet minder den nadruk
heeft gelegd). De verbondenheid van Christus en Zijn
kerk is daarbij zoo nauw, dat Paulus in 1 Cor. 12 zelfs
eenmaal de kerk Christus noemt (1 Cor. 12: 12: „alzo
ook Christus“). De kerk zonder Christus is dan ook een
„kapel van den Satan“. Wil dat nu zeggen, dat wij in
het stuk van de kerk eerst een poos spreken van
Christus, terwijl de rede dan als tweede punt moet
behandelen wat de mensch hier te doen krijgt — eerst
Christus' actie, dan de menscheleke kerkactiviteit? Zelfs
dat te denken ware hoogmoed, want de mensch komt
heeltemaal achteraan, „Zijne Majesteit de mensch is
immers op een Zaterdagstermiddag geschapen“. Dus
niet als tweede punt de activiteit van den mensch maar
de activiteit van Christus, n.l. wat de Catechismus zoo
veelkleurig noemt: de vergadering, bescherming en on-
derhouding der kerk. Hoe krachtig dit werk van Chris-
tus is, blijkt wel uit Zijn Woord in Joh. 12: 32: Ik zal
ze alle tot mij slepen — Zie, het was bij deze gedachten
en haar nadere uitwerking, dat ik, gelijk ook tijdens
het openingswoord van ds Knoop dacht als blijde con-
clusie: wat een voorrecht, dat we weer gewone dingen
hooren. Want daar waren we zoo van afgewend. Het
stuk van de kerk b.v. — wat hadden we het in den
loop der jaren zelf niet „mooi“ gemaakt. Wat wisten
we de kerk op een prikje te beschrijven en in te deelen.
Maar we ontdekten met beschaming, dat we intusschen
de werkelijke kerk des Heeren nauwelijks gezien hadden.
En in de reformatie der laatste jaren ondervinden we
het telkens weer — en dit moet in elke reformatie het
geval zijn —: wat is het toch eigenlijk eenvoudig. Dat
is geen kleineering van de werkelijke problemen en
geen negatie van de moeite die gedaan is om de dingen
zoo eenvoudig te kunnen zeggen — doch het tegendeel
daarvan. Het ging mij dezen morgen, zooals toen ik
enkele jaren geleden in Bergschenhoek Prof. Schilder
hoorde preken over een niet „gemakkelijken“ tekst op
een wijze die wel degelijk inspanning vergde en we in de
gemeente na afloop tegen elkaar zeiden: „wat is het
toch eigenlijk eenvoudig en glashelder; als je het hoort,
krijg je het idee: dat hadden wij ook allemaal zoo kun-
nen zeggen“. Het felt, dat we dit laatste juist niet
konden, bewijst wat er noodig is om de „gewone“ din-
gen, de eenvoudige waarheden, zooals die als een ge-
schenke van den Heere tot ons komen in Zijn Woord,
weer te laten zien zooals ze zijn. Het is als met groote
ontdekkingen: als een uitvinder u verklaart wat hij
heeft ontdekt, zegt ge „wonderlijk dat dat niet jaren
eerder werd gezien, het lag toch zoo voor de hand, het
lag om zoo te zeggen voor het grijpen“. In dat klimaat
leefden wij bijzonder ook dezen Kamper-dag: over alles
nadenkend, kwam telkens weer de gedachte op, die in
het nieuwe vrijgemaakte leven ons zoo vaak vervulde,
dat wij weer drinken mochten aan een bron die er
altijd reeds was, de bron waaraan dronken Abraham,
Isak en Jacob, de bron van de heldere taal en het klare
leven des verbonds, de bron die er altijd al was maar
door ons niet werd gezien of troebel was gemaakt met
zoo veel menschelekeheid die het verbond overwoekerde
en verdonkerde. En als zoodanig werd het een blijde
dag van roem in Gods genade, die tot de oude bronnen
weer had teruggeleid een volk dat in breede scharen
nu zich in Hem en elkaar verlustigen mocht“.

En bij dit schilderij voegen we nog het volgende,
een weergave, een peiling van wat in de middagver-
gadering in de Nieuwe Kerk geschiedde: